

Başkan Dr. Bilal San'ın Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS'ün) Tanıtım Resepsiyonunda Yaptığı Konuşma- 19.11.2015

Sayın Cumhurbaşkanım, Sayın Meclis Başkanım, Sayın Başbakanım, *Sayın Büyükelçim, Sayın Yüksek Mahkeme Başkanım, Sayın Bakanlarım, bankalarımızın değerli temsilcileri, değerli basın mensupları, Bankamızın değerli çalışanları, saygıdeğer konuklarımız, KKTCCMB adına* hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ülkemiz ödeme sistemlerinin temel altyapısını oluşturacak ve mali sektörün ayrılmaz bir parçası olacak olan Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS'ün) tanıtım resepsiyonuna hoş geldiniz. Hepinizin bildiği gibi Bankacılık sektörünün en önemli misyonunu kısaca; olandan olmayana kaynak aktarımı olarak tanımlayabiliriz. Kaynak akışının doğru, hızlı ve güvenli bir şekilde yapılması sistemin verimli işlemesi için elzemdir. Bunun içinde sağlam bir altyapının oluşturulması gerekmektedir. Gerek piyasaların oluşması, gerekse etkin çalışmasında son derece önemli olan altyapının kurulmasında Merkez Bankamız öncü bir rol üstlenmiştir. Tamamen ihtiyaçlarımıza göre kendi personelimiz ve imkânlarımızla EÖS'ü hayata geçirmenin ve kullanıma açmanın haklı gururunu ve mutluluğunu yaşıyoruz.

Geç kalındı ama geç olması hiç olmamasından iyidir düşüncesi ile hareket ettik. Bu konuda tecrübe sahibi olanların tecrübelerinden istifade ettik. Tabii ki her konuda olduğu gibi ilk aklımıza gelen, hiçbir konuda KKTCCMB'den desteğini esirgemeyen TCMB oldu. Bizden konuyla ilgili arkadaşlar eğitim amacıyla TCMB'ye gitti. TCMB'den de konuyla ilgili teknik arkadaşlar iki kez adamıza gelerek yapılan çalışmalarını yerinde incelediler, önerilerde bulundular. Şu anda da bu mutlu günümüzü bizimle paylaşmak üzere Başkan Yardımcısı Sn. Necati Şahin başkanlığında konuyla ilgili 9 kişilik bir heyet aramızda bulunmakta. Aynı şekilde bizimle işbirliği yapan, ihtiyaç duyduğumuzda destek veren BDDK'dan da Y.K. Üyeleri Sn. İrfan Çevik, Sn. Olcay Turan ile Başkan Yardımcısı Sn. Aziz Turhan şu anda aramızda bulunmaktadır. Bu vesileyle huzurlarınızda bir kez daha kendilerine hoş geldiniz diyor, TCMB Başkanı Sn. Erdem Başçı'ya, BDDK Başkanı Sn. Mehmet Ali Akben'e ve ekiplerine teşekkür ediyorum.

Kurum olarak yaptığımız işleri yeterince tanıtamadığımız kanaatine vardığımdan, yeri gelmişken KKTCCMB'nin ve Başkanlığının görevleri hakkında özet bir bilgi sunmak istiyorum. Bankacılık Düzenleme ve Gözetim Müdürlüğü ile Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı ağırlıklı olarak Türkiye'deki BDDK'nın, Bankacılık Hizmetleri Müdürlüğü, Araştırma ve Fon Yönetimi Müdürlüğü ile Merkez Şubemiz de ana hatlarıyla TCMB'nin görevlerini ifa etmektedirler. KKTCCMB'ye ilaveten ayrı tüzel kişiliklere sahip KGF ile TMSF'in yönetimi de Başkanlığın görevleri arasında bulunmaktadır. Ayrıca 4 kişiden oluşan Borç Yönetim Komitesi'nin iki üyeliği ile sekreteryaya işlerini yürütme görevi de Bankamıza verilmiştir.

Sık sık EÖS nedir, daha önce işlemler nasıl yapıyordu sorularına muhatap kaldığımızdan önce bu konulara açıklık getirmek istiyorum. EÖS; TRL, USD, Avro, GBP para birimleri bazında

aktarım, mutabakat ve kaydın gerçek zamanlı olarak elektronik ortamda yapılmasını sağlayan ödeme sistemidir. Sistem devreye girmeden önce transfer edilecek tutar 7000 TL'nin altında ise, önce ilgili bankadan nakit çekiliyor, sonra da ödeme yapacağı bankaya götürüp yatırılıyordu. 7000 TL'nin üzerindeyse banka müşterilerinin para transferi yapabilmeleri için bir banka şubesine giderek talimat vermesi, talimat alan bankanın da transferleri gerçekleştirebilmek için Merkez Bankası ile alıcı bankaya ayrı ayrı faks talimatı göndermesi gerekiyordu. Kısacası işlemin tamamlanması için uzun, yavaş ve operasyonel riske açık bir süreç izlenmekte idi. EÖS ile vatandaşların farklı bankalardaki yükümlülüklerini yerine getirmek için artık bir Bankadan diğer bir Bankaya nakit taşımalarına gerek kalmadı. Böylece güvenlik yönünden de önemli bir adım atılmış oldu. Banka şubelerinden veya bankaya dahi gitmeden internet bankacılığı imkanlarını kullanarak kendi hesaplarından, alıcı ismine veya hesabına ya da kredi kartına anında online olarak TL veya ekonomimizde ağırlığı olan diğer üç döviz birimi bazında da para transferi yapabilir duruma geldik.

İhtiyaçlarımızı karşılayacak bir Elektronik Ödeme Sistemi oluşturma çalışmalarına geçmeden önce bilişim alt yapımızı yeniledik, yedekledik ve muhasebe sistemimizi gözden geçirdik. Sistemin kurulması sırasında bankalarımızla birlikte çalıştık. Bankaların EÖS ortamına katılabilmeleri için gerekli olan güvenlik önlemlerini almalarını sağlamak amacıyla Bilgi Güvenliği Politikası ve Sızma Testleri genelgelerimizi yayınlayarak, onların da teknolojik altyapılarını gözden geçirmesinin yolunu açtık.

Dört farklı para biriminden transfer yapabilme özelliği ile Dünya'da tek olan EÖS'ün tüm sektörün lehine, ancak yerel bankalarımızın daha fazla lehine olan bir geliştirme olduğuna dikkatinizi çekmek istiyorum. EÖS sayesinde işlemler bir yandan hızlı, güvenli, kolay, masrafsız ve operasyonel risklerden uzak yapılabilirken, diğer yandan da belge ve kayıt saklama anlamında da kullanıcılara kolaylık sağlayacaktır. Bir şey yaptık iş bitti yaklaşımında değiliz. Bunu daha ileriye nasıl götürebiliriz, vatandaşlarımızın hayatını daha nasıl kolaylaştırabiliriz düşüncesiyle çalışmalarımız devam ediyor, edecek. Güneydeki komşumuzla devam eden müzakerelerin sonucuna göre yapmamız gerekenler var. Öncelikle Sn. Cumhurbaşkanımızın başkanlığında ivme kazanan görüşmeler olumlu sonuçlanırsa, Avrupa Birliği ödeme sistemi olan TARGET'a entegrasyon da gündemimizde. Temennimiz olumlu sonuçlanması olmakla birlikte, arzu edilen sonuca ulaşılmaması halinde yapılabilecekleri de B planı olarak değerlendiriyoruz.

EÖS'ü yaptık, işimiz bitti demiyoruz. Aksine EÖS tamam, sıra KEÖS'de diyoruz. KEÖS, Kamu Elektronik Ödeme Sisteminin kısa adıdır. Başta Maliye Bakanlığımız olmak üzere ilgili kurumlarla ortaklaşa çalışıp, önümüzdeki yıl da KEÖS'ü hizmete sunma gayretinde olacağız.

KKTC'de yaşayanlar da, tutara bakılmaksızın kira ödemesi, fatura, kredi kartı, bağış, kurum ödemeleri, çek ödemeleri, bakiye aktarımları vb. işlemleri, EÖS sayesinde artık şubelere uğramadan, şubesiz bankacılık hizmetleri ile KKTC'de bulunan bankalara anlık olarak yapabileceklerdir. Bırakın bir bankadan diğerine para transferini, aynı bankanın bir

şubesinde diğere gönderilecek para için dahi alınan ücretler vatandaşın canını acıtacak/sıkacak tutarlarda. Bundan sonra şubesiz bankacılığı kullananlar, bu yüksek ücretlerden kurtulabileceklerdir. Biz bu hizmeti bankalarımıza ücretsiz sunuyoruz. Bankalarımızın da müşterilerine bu hizmetleri ücretsiz ya da cüzi bir bedelle sunması tercihimiz ve temennimizdir. EÖS'ün sahibi, işletmeni, geliştiricisi ve izleyicisi olarak, teknolojik geliştirmelerin maliyetleri düşürücü etkisi sayesinde son kullanıcı olan vatandaşlarımızın da ödediği maliyetlerin azalmasını bekliyoruz.

EÖS'ü 26 Haziran'da işleme açtıktan sonra geçen 1 aylık sürede sistemin faydasının katılımcı bankalarımızın para transferi işlerinin kolaylaşmasıyla sınırlı kaldığını, müşterilere/vatandaşa bu hizmetin yansımadığını gördük. Adamızda rekabetin en yoğun olduğu sektör konumundaki bankacılık sektöründe, bankaları bu hizmeti müşterilerinin kullanımına sunmaları konusunda, bizde rekabetten istifade edelim dedik ve toplantıya çağırdığımız bankalarımızın yöneticilerine internet bankacılığını müşterilerinin hizmetine en önce sunan bankalarımızın reklamını yapacağımızı söyledim. Bu konuşmam bankalarımızı harekete geçirdi ve şu anda ekrandan da görüleceği üzere 14 bankamız internet bankacılığını müşterilerine sundu. Bu hizmeti internet bankacılığı aracılığı ile müşterilerinin kullanımına sunan bankalarımıza teşekkür ediyorum. Kalan birkaç bankamızın da önümüzdeki haftalarda bu eksiklerini gidereceği kanaatindeyim. EÖS sayesinde bankacılık işlem yükünün azalmasını, kayıt ve belge düzeninde kolaylıkların gelmesini, piyasadaki nakit para talebinin azalmasını, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasına katkısını, bankalarımızın yeni ürünler geliştirmelerini ve bu suretle müşteri memnuniyetine katkıda bulunmalarını bekliyoruz.

Vergi rekortmenleri listesinin ilk on sıralamasında 7 bankamızın bulunması tesadüfi olmayıp, kayıt altında çalışan ve en regüle piyasa olan Bankacılık sektörümüz açısından gurur verici bir tablodur. Bu durum kayıt altında çalışma ile ödenen vergi arasında doğrusal bir ilişki olduğunun en önemli göstergesidir. Bankacılık sektörü sadece vergi vermede değil, kredi ihtiyacı olan şirketleri doğru dürüst kayıt tutmaya zorlaması dolayısıyla da ekonomiye katkıda bulunuyor. EÖS'ün Ülkemizde kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasına da önemli katkıları olacağını, ayrıca vatandaşa da büyük kolaylık sağlayacağını dikkate alarak, ilgili yöneticilerimizce de istenmesi halinde, vergiler dahil her türlü tahsilatların daha kolay ve daha az maliyetle yapılabileceğini bilgilerinize sunmak isterim.

Vergi ödeme kültürünün geliştirilmesi 32. kuruluş yıldönümünü kutladığımız devletimiz için hayati önemdedir. KKTC Merkez Bankası olarak 2010 yılına göre aktif büyüklüğümüzü 1,9 Milyar TL'den yaklaşık 5 Milyar TL düzeyine çıkarırken, Hazine'mize 70 milyonu borç ödemesi olarak yaklaşık toplam 215 milyon TL kâr transferi olarak kaynak aktardığımızı ve bu rakamın Şubat 2016'da 300 milyon TL'yi geçeceğini gururla vurgulamak istiyorum.

Ekonomimizin kalkınmasına ve sürdürülebilir finansal istikrarın sağlanmasına önemli katkı sağlanmasını beklediğimiz, ülkemizde sağlıklı, güvenli, risksiz ve süratli çalışan bir ödeme sistemini KKTC'mize kazandırmakta emeği geçen tüm personelimiz ile her konuda olduğu gibi bu konuda da desteklerini, olumlu katkılarını esirgemeyen Yönetim Kurulu Üyelerimize de

huzurlarınızda teŖekkür ediyorum. KKTC Merkez Bankası olarak vergileri harcayan değil, tam tersine ÷lke hazinesine katkı koyan bir kurum olarak rutin yıldönümü kutlamalarını bile yapmaktan imtina ettik. O nedenle uzun yıllardır ilk kez böyle bir organizasyon yaptığımız için, eksiklerimiz varsa hoş görmenizi diliyor, katılımlarınız için bir kez daha teŖekkür ediyorum.